

Rechters 1-3a | Vergeet niet wie je bent!

Het bijbelboek Rechters vertelt over wat er gebeurt als Gods volk vergeet wie ze zijn. Ze vermengen het geloof in God met het geloof in Kanaänitische goden. Ook christenen lopen het gevaar het christelijk geloof te mengen. Daarom: vergeet niet wie je bent – je bent van Christus!

Voor wie deze preek in een kerkdienst wil gebruiken: graag ontvang ik een melding op hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: Opwekking 638

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: GKB Psalm 115 : 1, 2 en 7

Gebed

Kinderen naar club

Lezen: Romeinen 12 : 1 – 2 en 9 – 21 (als wetslezing)

Zingen: NLB Gezang 834 : 1, 2 en 3

Lezen: Rechters 2 : 1 – 19

Zingen: GKB Psalm 78 : 3 en 15

Preek

Luisterlied: “Turn Your Eyes Upon Jesus”

Kinderen terug

Onderwijs doop

Doop Jurjan Jellema

Zingen: Opwekking 602

Gebed

Collecte

Zingen: Opwekking 770

Zegen

Vergeet niet wie je bent!

Inleiding

dia 1 – Loesje

Het is één van de uitgangspunten,
misschien moet ik zelfs wel zeggen: één van de dogma's,
van onze samenleving: het is belangrijk dicht bij jezelf te
blijven.

Je kunt het ook een gebod noemen:
'gij zult dicht bij uzelf blijven'.

Daar is best wat op af te dingen.

Je kunt het als excuus gebruiken
om weg te lopen van je verantwoordelijkheden
en alleen nog maar leuke dingen te doen,
terwijl het leven nu eenmaal niet bestaat uit louter leuke
dingen.

Toch zit er ook echt wel iets moois in dat dicht bij jezelf
blijven.

Als jij kinderen geweldig vindt,
je merkt dat je heel makkelijk met kinderen omgaat,
en dat dat jou veel energie geeft,
dan zou ik zeggen: ga iets met kinderen doen – dat past bij
je!

Ga dan niet bij een grote financiële instelling werken,
waar je misschien wel het dubbele kunt verdienen,
maar waar je echt geen lol in hebt.

Houd je juist heel erg van cijfers, ben jij een kampioen in
rekenen,

en vind je dat financiële wereldje mateloos fascinerend,
denk dan niet dat je, ik noem maar wat, de techniek in moet,
bijvoorbeeld omdat je omgeving jou die kant op duwt.

Maar jij bent niet die techneut.

Je zou het misschien nog wel kunnen,

maar je zou er doodongelukkig van worden.

Bij jezelf blijven – daar zit ook iets heel christelijks aan.
God heeft jou gemaakt zoals je bent.

Hij heeft jou bepaalde talenten gegeven.

Hij heeft jou gegeven dat je van bepaalde dingen enthousiast wordt.

Dóe daar dan ook wat mee!

dia 2 – vergeet niet wie je bent

Het thema vandaag is: vergeet niet wie je bent.

Oftewel: blijf dicht bij jezelf.

We gaan alleen nog een trapje dieper:

niet wie jij bent met jouw door God gegeven talenten,
maar wie je voor God bent,

en wat er gebeurt als je dat vergeet.

Want dat is precies wat in het begin van het bijbelboek
Rechters gebeurt:

het volk Israël vergeet wie ze zijn.

1. Wie je bent

dia 3 – wie je bent

Voordat je dat kunt vergeten, moet je natuurlijk eerst weten
wie je bent.

Laten we daarmee beginnen:

wat is de identiteit van Israël,

en wat is dan die identiteit van christenen?

dia 4 – Israël: volk van God

Eerst Israël.

Kort gezegd: Israël is Gods volk.

Het is het volk dat God aan Abraham beloofd heeft:

uit jou komt een groot volk.

Het is het volk dat God in de tijd van Mozes bevrijdt uit
Egypte.

Het is het volk dat onder leiding van Mozes door de woestijn
trekt,

op weg naar het beloofde land,

en waarmee God onderweg zijn verbond sluit.

God zegt daar: 'ik ben jullie God, en jullie zijn mijn volk.'
Het is het volk dat onder leiding van Jozua dat beloofde land,
Kanaän, inneemt,

en daarbij door God geholpen wordt.

En aan het einde van zijn leven drukt Jozua het volk op het hart:

'vergeet niet wie jullie zijn: jullie zijn Gods volk!

God heeft volken voor jullie verdreven.

Blijf daarom dicht bij God.

Dan kunnen jullie de rest van het land innemen,
en zullen jullie het goed hebben in dit nieuwe vaderland.'

Het staat in Jozua 23.

Dus wie Israël is: het is Gods volk!

dia 5 – christenen: van Christus (doop)

Door naar vandaag: wie zijn dan christenen?

Het komt mooi uit dat Jurjan vandaag gedoopt wordt.

Want dopen gaat precies over die vraag wie je bent.

Als straks het water over Jurjan heen gaat,

zegt dat iets over wie hij mag zijn: van God, van Christus.

God zegt: 'Jurjan, jij hoort niet bij deze wereld,

de wereld die geen plek voor mij heeft,

de wereld waar het ieder voor zich is,

de lelijke wereld die mensen ervan gemaakt hebben.

Nee: jij hoort bij mij!'

Dat is ook het beste antwoord

dat je als christen kunt geven op de vraag: wie ben ik?

Ik ben van Christus!

Natuurlijk, ik ben ook gewoon Mark.

Ik heb mijn werk: ik ben dominee.

Ik heb mijn gezin: ik ben echtgenoot en papa.

Ik heb mijn talenten: ik ben analytisch en precies.

Ik heb mijn passies: ik houd van auto's en muziek.

Je kunt het hele rijtje voor jezelf invullen.

Maar dat is niet het belangrijkste wat gezegd moet worden.

Dat is dit: ik ben van Christus.

En alle christenen samen zijn een volk: Gods volk.

Petrus schrijft erover, in 1 Petrus 2:

'u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen

van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht.

Eens was u geen volk, nu bent u Gods volk;

eens viel Gods ontferming u niet ten deel, nu wordt zijn ontferming u geschonken.'

Dát is wie we als christenen zijn,

en waar we als een van de kerken in Franeker deel van uitmaken.

Christenen zijn, net als Israël, Gods volk – van Christus.

2. Wat gebeurt als je het vergeet

dia 6 – wat gebeurt als je het vergeet

Nu heb ik het nog niet echt over het boek Rechters gehad.

Wat ik tot nog toe heb verteld, vormt de achtergrond van dat boek.

Want wat in het boek Rechters gebeurt:

Israël vergeet wie ze zijn – vergeet dat ze Gods volk zijn.

Jozua waarschuwde nog: vergeet niet wie je bent.

Zijn waarschuwing blijkt niet voor niets te zijn geweest...

dia 7 – poster

Daarom is Rechters geen boek waar je blij van wordt.

Werkelijk alles gaat er fout.

Als je het leesrooster hebt gevolgd, heb je dat ongetwijfeld al gemerkt.

Rechters is het boek van Israëls totale mislukking:

geen boek waar je allerlei mooie lessen in tegenkomt,

maar een boek over hoe het niet moet – een waarschuwing.

Nu we het toch hebben over het boek Rechters in het algemeen,

dan ook direct even over de indeling.

Je kunt het boek in drieën delen:

Hoofdstuk 1 tot en met het begin van hoofdstuk 3, het gedeelte waar het vandaag over gaat, is de inleiding op het boek.

Hier gaat het over wat er mis gaat met Israël, over wat het probleem is.

Het vervolg van hoofdstuk 3 tot en met hoofdstuk 16 is het bekendste deel van het boek:

hier worden de verhalen van de verschillende Rechters verteld, waaronder die van Gideon, Jefta en Simson.

En dan eindigt Rechters pikzwart met 2 afschuwelijke verhalen over hoe diep Israël gezonken is: hoofdstuk 17 tot en met 21.

dia 8 – steeds minder verschil tussen Israël en de Kanaänieten
Vandaag dus het begin: Rechters 1 tot en met 3a.

Jozua is dood, maar Israël moet verder,

met het innemen van Kanaän en afbreken van de altaren van Baäl.

Ze beginnen vol goede moed, maar daar komen al snel barstjes in.

Soms slaat de angst toe: hoe kunnen we ooit winnen?

Dat God hen steeds aan de overwinning had geholpen,

dat ze het niet zelf hoeven te doen, maar moeten vertrouwen op God,

dat vergeten ze.

Soms slaat de gemakzucht toe:

waarom zou je de volken die al in Kanaän wonen verdrijven als je ze ook voor je kunt laten werken?

Handig toch, zulke slaven die het zware werk voor je doen?

Maar je moet ze wel in hun waarde laten,

dus de altaren voor hun godsdienst mogen blijven staan.

Het is niet dat Israël van het ene op het andere moment niets meer van God wil weten.

Voor hun gevoel zijn ze serieus bezig met de opdracht die God hen gaf.

Het probleem is alleen dat ze water bij de wijn doen.
Het mag allemaal een tandje minder fanatiek.
Natuurlijk, het is niet ideaal dat er afgoden in het land zijn,
maar je kunt toch niet overál een punt van maken?

Heel langzaam – niemand heeft het door, pas achteraf merk je het –

zegt het Israëel minder en minder dat ze Gods volk zijn.
Eigenlijk vinden ze de volken in Kanaän, best interessant.
Ze vragen hen: 'die altaren van jullie, waar zijn die eigenlijk voor?'

De volken vertellen: 'ze zijn voor Baäl, de god van de vruchtbaarheid.'

De Israëlieten hangen aan hun lippen:

'tjonge, interessant, vertel meer!'

Nogmaals: het gaat langzaam,
maar het einde van het liedje is dat Israëel naast God ook Baäl vereert.

In plaats van dat Israëel een heilig volk is,
een volk helemaal aan God toegewijd,
is er steeds minder verschil te zien tussen de Israëlieten en de Kanaänieten.

Maar God accepteert het niet:

'toen ontstak de Heer in woede tegen de Israëlieten.

Hij leverde hen uit aan roversbenden
en aan de hen omringende vijanden.'

Dan begint de neerwaartse spiraal die het hele bijbelboek doorgaat

en uiteindelijk eindigt op de laatste pikzwarte bladzijden van Rechters.

Israëel zit diep in de problemen:

God levert hen over aan hun vijanden,
maar misschien nog wel vooral aan henzelf.

Dát is wat er gebeurt als je vergeet wie je bent,
als Gods volk het niet zo nauw met God neemt.

dia 9 – gevaar voor ons: christelijk geloof mengen
Natuurlijk leven wij in een heel andere tijd dan de tijd van
de Rechters.

Maar wat bij de Israëlieten misgaat,
dat ze de goden van het land er bij nemen,
dat kan bij ons net zo goed mis gaan.

Net als de Israëlieten in Kanaän leven wij in een land
vol godsdiensten, levensbeschouwingen, en ook: goden.

Nederland is een plurale samenleving.

In zo'n samenleving is het de vraag:

hoe houd je vast aan wie je bent?

Het gevaar is dat je allerlei dingen uit de samenleving
met het christelijk geloof gaat mengen,

terwijl Christus wil dat je alléén hem aanbidt:

hij wil je helemaal, met een onverdeeld hart.

dia 10 – privéjet

Maar het is nog niet zo gemakkelijk
om te ontdekken waar wij van twee walletjes eten,
christelijk geloof met de Nederlandse goden mengen.

Bij anderen is dat altijd veel makkelijker aan te wijzen.

Bijvoorbeeld bij christenen die ook nog allerlei
hindoeïstische rituelen hebben.

Of christenen die naast God ook nog hun stamgoden hebben.

Of, al iets dichterbij, het Amerikaanse welvaartsevangelie,
dat alle nadruk legt op dat God je met rijkdom zal zegenen,
en waar soms voorgangers door de bijdragen van gemeenteleden
in splinternieuwe Bentleys rondrijden, of een privéjet hebben.
Het is een vermenging van christelijk geloof en kapitalisme.

Maar waar gaan we zelf de mist in?

Dat kunnen we het beste vragen aan christenen uit andere
culturen.

Maar ik denk dat zij zullen zeggen:

'jullie doen alsof het allemaal om jullie draait.

In de westerse wereld draait alles om jou,

dat jij rijk wordt, dat jij geniet, dat jij fantastische

ervaringen hebt.

Waarom nemen jullie die Westerse goden erbij?’

Denk er zelf ook maar eens over na:

welke goden proberen wij naast God te dienen?

dia 11 – er is hoop: Jezus is nieuwe start

Het boek Rechters is dan een stevige waarschuwing:

als je vergeet wie je bent, vergeet dat je van Christus bent,
dan loopt het niet goed af.

Maar Rechters geeft ook hoop: God geeft niet op.

Het is duidelijk dat Israël zijn eigen gang wil gaan,
maar God blijft hen, steeds weer, te hulp komen.

En uiteindelijk, als het lijkt alsof het nooit meer goed komt,
doet God het meest wonderlijke.

De Israëlieten werden meer en meer als de Kanaänieten,
maar God werd als een mens – om hen te redden.

Jezus is God die zich aanpast aan de wereld,
die midden in de wereld leeft

zonder de goden van die wereld te aanbidden.

Jezus is een nieuwe start voor de mensheid.

3. Vergeet niet wie je bent

dia 12 – vergeet niet wie je bent

Rechters laat zien wat er gebeurt

als we vergeten wie we zijn.

Als je niet bij jezelf blijft – en dan heb ik het over die
diepste identiteit:

dat je van Christus bent.

De opdracht aan ons is dus duidelijk:

vergeet niet wie je bent!

dia 13 – je bent christen midden in de wereld

Dat gaat niet vanzelf.

Dat ging het voor de Israëlieten niet,

maar voor christenen, die bij die nieuwe mensheid horen, ook
niet.

Ja, Jezus geeft zijn Geest, die je van binnenuit verandert.

De Geest verandert je hart,
en dat is precies de verandering die we nodig hadden.
Maar zelfs dan gaat het niet vanzelf.
In de brieven van Paulus kom je allerlei oproepen tegen
om niet gelijk te worden aan die wereld,
zoals de Israëlieten gelijk werden aan de Kanaänieten.
Het gebeurde in die eerste kerken al dat christenen hun geloof
loslieten.

Bijvoorbeeld 2 Timoteüs 4, waar Paulus zegt:
'Demas heeft me verlaten, hij heeft deze wereld lief
gekregen.'

De waarschuwing blijft dus staan: vergeet niet wie je bent.
Voor ons wel op een heel andere manier dan voor de
Israëlieten.

Wij hoeven de afgoden in ons land niet uit te roeien.
Wij hoeven geen christelijke staat te stichten.
Juist niet: God wil dat christenen midden in de wereld leven,
zodat de wereld God leert kennen!

Dan is de vraag:
hoe kun je ervoor zorgen dat je midden in de wereld
niet vergeet wie je bent: van Christus?

dia 14 – doop als herinnering: wij zijn van God!
Dat kan, als we onszelf en elkaar steeds weer aan Christus
herinneren.

En dan komen we weer bij de doop van Jurjan.
De doop is namelijk ook zo'n herinnering.
De doop herinnert ons eraan:
wij zijn niet van de wereld, wij zijn van God.
God zegt dat vandaag niet alleen tegen Jurjan,
maar tegen ons allemaal: vergeet niet wie je bent – je bent
van mij!

Blijf jezelf en elkaar dat steeds voorhouden:
wijs elkaar steeds op Jezus.
Want de goden van de wereld worden klein
als je Jezus' glorie en genade ziet.

Amen.